

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ
И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
Број: 011-00-00258/2015-06
Датум : 6.10.2015.
Београд
ва

ЛАБРИС - ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЛЕЗБЕЈСКА ЛЈУДСКА ПРАВА
Број: 53/1
Датум: 6.10. 2015 год.
БЕОГРАД

ЛАБРИС-ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЛЕЗБЕЈСКА ЛЈУДСКА ПРАВА
- Јелена Васиљевић -

Предмет: Одговори на питања у вези са реализацијом *Акционог плана за примену Стратегије превенције и заштите од дискриминације*

У вези са Вашим дописом број 33, обавештавамо Вас да у прилогу имате одговоре на питања у вези са реализацијом *Акционог плана за примену Стратегије превенције и заштите од дискриминације*.

МИНИСТАР
Др Срђан Вербић

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА

1. Реализације мере 4.1.1

Министарство просвете, науке и технолошког развоја је, 12.6.2015. године, обавестило све школске управе да предузму одговарајуће мере ради активнијег укључивања нашег Министарства у систем заштите од насиља.

Препоручено је следеће:

- Да све школе које припадају школској управи предвиде Годишњим планом рада или Анексом Годишњег плана рада мере за спречавање било ког вида насиља, дискриминације и/или сегрегације
- Да се предложене мере (у виду радионице, округлог стола или дијалога) одвијају континуирано са ученицима, родитељима и локалном заједницом
- Да се у реализацију предложених мера укључе представници родитеља, центара за социјални рад, домова здравља, јавног тужилаштва и полиције
- Да се са активностима на сузбијању било ког вида насиља започне одмах, почетком школске 2015/2016. године

Ускоро очекујемо повратну информацију из школских управа

2. Реализације мере 4.1.2

Образован тим за континуирано праћење садржаја уџбеника и наставних материјала на свим нивоима образовања- Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, (који је Влада РС усвојила 27. фебруара 2015. године), у оквиру Сектора за развој и високо образовање, образована је Група за развој наставе, уџбеника и наставних средстава.

У сарадњи са Заводом за вредновање квалитета образовања и васпитања, Националним просветним саветом, БУ ФПН, Центра за студије рода, Канцеларије за људска и мањинска права и др,

- Израђени су стандарди и стручна упутства
- Ревидирани су уџбеници и друга наставна средства
- Утврђена је методологија праћења
- • Елиминисани су садржаји који подстичу дискриминацију и нетолеранцију

3. Реализације мере 4.1.3

Измена и допуна Закона о основама система образовања и васпитања је у току, тако да Лабрис може, ако жели, званичним путем да достави своје примедбе

4. Реализације мере 4.1.4

Закон о уџбеницима је усвојен 31.јула 2015. године.

Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације у установама образовања и васпитања је у завршној фази припреме.

Израђена је инструкција у вези са спречавањем дискриминације и сегрегације припадника националних мањина, али поводом све учесталијег насиља над женама и породичног насиља са смртним исходом, и ради активнијег укључивања нашег

Министарства у систем заштите од насиља, Министарство просвете, науке и технолошког развоја препоручило је, јуна месеца ове године, свим школама:

- Да предвиде Годишњим планом рада или Анексом Годишњег плана рада мере за спречавање било ког вида насиља, дискриминације и/или сегрегације
- Да се предложене мере (у виду радионице, округлог стола или дијалога) одвијају континуирано са ученицима, родитељима и локалном заједницом
- Да се у реализацију предложених мера укључе представници родитеља, центара за социјални рад, домова здравља, јавног тужилаштва и полиције
- Да се са активностима на сузбијању било ког вида насиља започне одмах, почетком школске 2015/2016. године

5. Реализације мере 4.1.1

Министар просвете, науке и технолошког развоја РС прописао је листу приоритетних области стручног усавршавања од значаја за развој образовања и васпитања за период од три године. Неке од приоритетних области су:

- Превенција насиља, злостављања и занемаривања
- Превенција дискриминације
- Инклузија деце и ученика са сметњама у развоју и из друштвено-маргинализованих група

У Каталогу програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника за школску 2014/2015. и 2015/2016. могу се видети сви одобрени програми.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Број: 07-00-00118/2016-01

Датум: 18.02.2016. године

Београд

Немањина 22-26

ЛАБРИС - ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЛЕЗБЕЈСКА ЉУДСКА ПРАВА

Број:

4811

Датум: 22.02.2016 год.
БЕОГРАД

ЛАБРИС- ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЛЕЗБЕЈСКА ЉУДСКА ПРАВА
- Јелена Васиљевић-

11000 БЕОГРАД

Војводе Миленка 7

Поступајући по Вашем захтеву који сте дана 04.02.2016. године поднели Министарству просвете, науке и технолошког развоја, на основу члана 5. и у року утврђеном чланом 16. став 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“ број 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10), обавештавамо Вас о следећем, а у складу са тачкама из Вашег захтева:

1. Према *Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству просвете, науке и технолошког развоја*, који је усвојен 2015. године, Министарство је оформило:

- Групу за образовање мањина и људска и мањинска права у образовању, која прати и анализира функционисање система образовања националних мањина и осетљивих друштвених група; сарађује са другим државним органима, унутрашњим јединицама министарства и саветима националних мањина у обављању послова везаних за поштовање људских и мањинских права у области образовања;
- Групу за социјалну инклузију која обезбеђује континуирано унапређивање квалитета образовања кроз развијање инклузивне културе, политике и праксе на свим нивоима образовања у Републици Србији и
- Групу за заштиту од насиља и дискриминације која, уз стручну и финансијску подршку УНИЦЕФ-а, помаже око бољег планирања, координације и праћења одговора Министарства просвете и науке и других партнера на плану заштите деце д насиља у оквиру образовно-васпитног система обезбеђења.

Поред наведених група, у спречавању и сузбијању дискриминације активно учествују

и:

- Одељење за инспекцијске послове у установама предшколског, основног и средњег образовања и васпитања и
- Одсек за инспекцијске послове у установама високог образовања и науке и ученичког и студентског стандарда.

Такође, образовно васпитне установе имају дефинисане активности које се односе на превенцију свих облика насиља, дискриминације и сегрегације у својим развојним плановима и годишњим плановима рада, а на основу законске регулативе.

Наиме, установе су у обавези да израде програм заштите од насиља, акционе планове за сваку школску годину и план рада тима за заштиту од насиља. Тимови подносе извештај директору два пута годишње, а директор органу управљања, савету родитеља и ученичком парламенту, као и надлежној школској управи.

У сарадњи са полицијским управама, центрима за социјални рад, здравственим центрима и владиним и невладиним организацијама реализују се предавања за ученике, наставнике и/или родитеље на тему родне равноправности, породичног насиља, сексуалног насиља, дискриминације, дигиталног насиља и сл.

2. У оквиру група, одељења и одсека у наведеној тачки 1. овог одговора постоје особе које су задужене за реализацију и праћење Стратегије превенције и заштите од дискриминације и пратећег Акционог плана.

3. Министарство просвете, науке и технолошког развоја усклађује своје активности са активностима других институција, а процесом првенствено координира Канцеларија за људска и мањинска права. Као пример, наводимо доношење Правилника о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања који је урађен у координацији са Министарством за државну управу и локалну самоуправу.

4. Активности се спроводе у оквиру редовних буџетских средстава и у редовно радно време. На сајту Министарства просвете, науке и технолошког развоја се може видети за које ставке се издвајају буџетска средства за претходну и ову годину. Примера ради, почетком школске 2015/2016. године реализоване су следеће активности:

Школска управа/Школа/ПУ	Датум	Активност	Коментар
ОШ „Стеван Синђелић“ у Великом Поповићу, ШУ Јагодина	Стално	"Како и коме пријављујем насиље" "Кутија поверења"	На огласној табли за ученике, у холу школе, истакнута је шема "Како и коме пријављујем насиље", где су јасно описани кораци поступања, тако да се ученици њоме руководе уколико се нађу у некој од ситуација било да трпе насиље или су очевици насиља Путем "Кутије поверења" ученици увек могу анонимно да пријаве било који проблем у школи
ОШ "Филип Филиповић", Београд	01-31.09.2015.	Упознавање са Протоколом о заштити деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у васпитно образовним установама	Упознавање са садржајем документа

ОШ "Светислав Голубовић Митраљета", Београд	15.09.2015.	Јавни час на тему "И ја сам уз тебе"	Истакнуте су теме родне равноправности и спречавања сексуалног насиља над децом и женама
Техничка школа из Пожеге, ШУ Ужице	17-29.9.2015.	Радионица "Трговина људима"	Упознавање са тематиком
ОШ "Стеван Чоловић" из Ариља, ШУ Ужице	21.09.2015.	Предавање на тему "Превенција насиља"	Упознавање са тематиком
Техничка школа ГСП, Београд	26.09.2015.	Шетња од Парламента Србије до споменика "Београдски Победник" на Калемегдану	"Подизања гласа" против сексуалног насиља над децом
ОШ "Веља Герасимовић" из Аранђеловца, ШУ Крагујевац	01.10.2015.	Представа "Зато што те се плашим"	Циљ представе је превенција вршњачког насиља; Након представе Проф. др Ратко Божовић је на исту тему одржао предавање
Школска управа Зрењанин, Зрењанин	05-09.10.2015.	Јавна расправа "Од националне студије до националне стратегије за превенцију сексуалног злостављања деце у области образовања"	Учесници се упознали са проблематиком и резултатима прве Националне студије о друштвеном проблему сексуалног злостављања деце у 2015. години. Такође, спроведена јавна расправа у циљу израде Нацрта Националне стратегије за превенцију сексуалног злостављања деце, применљиве у области образовања
ОШ "Душан Радовић" из Бора, Зајечар	07.10.2015.	Округли сто на тему "Породица-ризница могућности и препрека"; Представљање Водича за родитеље	Дискутовало се о породичном насиљу, разлици међу половима, улози породице у развоју и васпитању деце; Препознавање и пријављивање дискриминације у инклузивном образовању члановима Савета родитеља
Школа примењених уметности у	07.10.2015.	Трибина "Октобар - месец борбе против	Упознавање с тематиком

Шапцу, ШУ Ваљево		трговине људима"	
ОШ "Милутин Јеленић" из Тополе, ШУ Крагујевац	13.10.2015.	Радионица "Шта је све насиље"	Упознавање са тематиком и дискусија
ОШ "Душан Радоњић" из Аранђеловца, ШУ Крагујевац	14.10.2015.	Радионица Вршњачког тима	Размена искуства и мишљења
Музичка школа "Ватрослав Лисински", Београд	14.10.2015.	Одлазак на биоскопску пројекцију филма "Поред мене"	Филм се односи на генерацију ученика која одраста у дигиталном свету
ОШ "Ђура Јакшић", из Крагујевца, ШУ Крагујевац	16.10.2015.	Радионица "Шта је насилно понашање и асертивност као алтернатива"	Упознавање са тематиком
ОШ "Милутин Јеленић" из Тополе, ШУ Крагујевац	16.10.2015.	Радионица "Свет без насиља"	Упознавање са тематиком и дискусија
ПУ "Дечја радост" из Свилајница, ШУ Јагодина	19. 10.2015.	Трибина "Опасности на интернету"	Упознавање са тематиком
ОШ "Веља Герасимовић" из Аранђеловца, ШУ Крагујевац	19.10.2015.	Филм и радионица на тему "Не дозволи да те преваре и искористе"	Упознавање с тематиком кроз дискусију
Музичка школа "Ватрослав Лисински", Београд	21.10.2015.	Тинејџерска манифестације "Teen Talk"	Одржана у просторијама Дома омладине
ОШ "Душан Радоњић" из Аранђеловца, ШУ Крагујевац	28.10.2015.	Радионица "Родна равноправност- шта је то што зовемо род"	Радионица на тему о родно заснованом насиљу

5. У оквиру пројеката који се финансирају из ЕУ фондова, ИПА пројекти, нису директно планиране активности које се односе на Стратегију за превенцију и заштиту од дискриминације а које се односе на лезбејска права. Прате се активности превенције и заштите праве деце и на основу Правилника о препознавању облика дискриминације у образовању забрањени су сви облици дискриминације који су засновани на личним свосјтвима.

6. Министарство просвете, науке и технолошког развоја прописало је листу приоритетних области стручног усавршавања од значаја за развој образовања и васпитања за период од три године. Неке од приоритетних области, које се индиректно баве и ЛГБТ популацијом, су:

- Превенција насиља, злостављања и занемаривања;

- Превенција дискриминације и
- Инклузија деце и ученика са сметњама у развоју и из друштвено-маргинализованих група.

У *Каталогу програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника за школску 2014/2015. и 2015/2016. годину*, који су доступни на интернет страници Завода за унапређивање образовања и васпитања, могу се видети сви одобрени програми који се односе на поменуте приоритетне области.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја сарађује са организацијама цивилног друштва, било на споствену иницијативу или на иницијативу самих организација, директно или индиректно, преко школских управа или образовно васпитних установа.

7. У активностима на превенцији и заштити од дискриминације најактивније су школске управе и образовно васпитне установе, које практично реализују смернице Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Оне најчешће сарађују са полицијским управама, домовима здравља, центрима за социјални рад, тужилаштвом и/или локалним невладиним организацијама, на чији избор Министарство не утиче. Примери успешне сарадње су:

Где	Шта	Ко
Крушевац	Акција "Научи, подели, покрени"	Алтернативни центар за девојке у сарадњи са Канцеларијом за младе Крушевац
Пожега	Семинар "Да ли смо сви исти?"	Удружење грађана <i>Сретење</i> и Удружење грађана <i>Иницијатива</i>
Београд	Јавни час на тему "И ја сам уз тебе"	Инцест Траума Центар
Ужице	Радионица "Препознавање и процесуирање случајева дискриминације у образовно васпитном систему"	Ужички центар за права детета, Отворени клуб, Друштво за развој деце и младих
Београд	Шетња од Парламента Србије до споменика "Београдски Победник" на Калемегдану	Инцест Траума Центар уз подршку Савета Европе у Стразбуру и у сарадњи са Женском парламентарном мрежом, Министарством просвете, науке и технолошког развоја и Министарством омладине и спорта
Аранђеловац	Представа "Зато што те се плашим"	Општина Аранђеловац, руководство школе
Пријепоље	Дводневне и једнодневне обуке на следеће теме: предрасуде и стереотипи, дискриминација, појам и врсте насиља, права и одговорности	Ужички центар за права детета
Зајечар	Округли сто на тему "Породица- ризница могућности и препрека"; Представљање Водича за родитеље	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања и НВО "Коркоро"

Крагујевац	Радионица о болестима зависности	Саветовалиште за младе
Јагодина	Трибина "Опасности на интернету"	Општина Свилајнац, Фонд Б92, Волонтерске организације Свилајнац

8. Министарство перманентно реализује меру 4.1.1, о чему је ЛАБРИС обавештен дописом број: 011-00-00258/2015-06 од 06.10.2015.године. Такође, о томе је достављен извештај председнику Одбора за људска и мањинска права и равноправност полова Народне скупштине Републике Србије Меху Омеровићу, број: 06-00-00190/2015-06 од 15.12.2015.године.

9. За континуирано праћење садржаја уџбеника и наставних материјала на свим нивоима образовања Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, у оквиру Сектора за развој и високо образовање, образована је Група за развој наставе, уџбеника и наставних средстава, као тим за континуирано праћење садржаја уџбеника и наставних материјала на свим нивоима образовања.

У сарадњи са Заводом за вредновање квалитета образовања и васпитања, Националним просветним саветом, Београдским универзитетом, Факултетом политичких наука, Центром за студије рода, Канцеларијом за људска и мањинска права и другим:

- израђени су стандарди и стручна упутства;
- ревидирани су уџбеници и друга наставна средства;
- утврђена је методологија праћења и
- елиминисани су садржаји који подстичу дискриминацију и нетолеранцију.

10. Нацртом закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања, чија израда је у току, није предвиђена допуна која би као посебан основ дискриминације уврстила сексуалну оријентацију и родни идентитет.

Међутим, напомињемо да је чланом 44. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 – аутентично тумачење и 68/15) прописано да су у установи забрањене активности којима се угрожавају, омаловажавају, дискриминишу или издвајају лица, односно групе лица, по основу: расне, националне, етничке, језичке, верске или полне припадности, физичких и психичких својстава, сметњи у развоју и инвалидитета, здравственог стања, узраста, социјалног и културног порекла, имовног стања, односно политичког опредељења и подстицање или неспречавање таквих активности, као и по другим основима утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Чланом 2. став 1. тачка 1) Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/09) прописано је да изрази "дискриминација" и "дискриминаторско поступање" означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се, поред осталог, заснива родном идентитету и сексуалној оријентацији.

11. Предлог Правилника о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања, Министарство просвете, науке и технолошког развоја упутило је Републичком секретаријату за законодавство ради давања мишљења. Након усаглашавања текста са Републичким секретаријатом за Законодавство, Правилник ће бити прослеђен на објављивање.

Израђена је инструкција у вези са спречавањем дискриминације и сегрегације припадника националних мањина. Такође поводом све учесталијег насиља над женама и породичног насиља са смртним исходом, а ради активнијег укључивања Министарства у

систем заштите од насиља, Министарство просвете, науке и технолошког развоја препоручило је, јуна месеца 2015. године, свим школама:

- да предвиде Годишњим планом рада или Анексом Годишњег плана рада мере за спречавање било ког вида насиља, дискриминације и/или сегрегације;
- да се предложене мере (у виду радионице, округлог стола или дијалога) одвијају континуирано са ученицима, родитељима и локалном заједницом;
- да се у реализацију предложених мера укључе представници родитеља, центара за социјални рад, домова здравља, јавног тужилаштва и полиције и
- да се са активностима на сузбијању било ког вида насиља започне одмах, почетком школске 2015/2016. године.

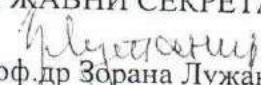
12. Правилници којим је уређена врста, назив и садржај образаца и начин вођења евиденција, односно којим су утврђени обрасци јавних исправа нису допуњени одредбама којима је изричито уређена измена података о промени имена и пола у сведочанствима и дипломама.

Међутим, напомињемо да је Министарство, у више наврата, школама односно физичким лицима која су подносила захтев за давање мишљења у вези са променом података на сведочанствима и дипломама лица која су изменила име и пол, достављало мишљење да лицу које је у ванпарничном поступку променило грађанско – лично стање тако што је у матичној књизи рођених и изводу из ње утврђена промена пола из мушког у женски пол или обрнуто, односно коме се одобри промена имена након утврђене промене грађанског – личног стања у матичној књизи рођених, а Министарство унутрашњих послова поништи јединствени матични број и замени га новим на нови идентитет, то лице стиче права на нове јавне исправе – личну карту, пасош, возачку дозволу, а самим тим и на јавне школске исправе.

Министарство је достављало мишљење да школа од лица које је завршило школовање, а које захтева издавање нове јавне исправе, треба да захтева повлачење из правног промета оригинала постојећих јавних исправа лица које је променило пол, будући да особа са тим идентитетом више не постоји. Пошто је идентитет промењен, ова чињеница се уноси у евиденцију - матичну књигу коју школа трајно чува. У рубрику: „Напомена“ школа би требало да унесе податке из решења Суда, Општинске управе и Министарства унутрашњих послова и након оглашавања оригинала јавних исправа неважећим, да на основу евиденције коју води изда дупликат на ново име и пол, како су утврђени у другим поступцима, будући да би у супротном особи која је променила пол било ограничено или отежано право на рад и даље школовање.

13. Министарство перманентно реализује меру 4.1.11, о чему је ЛАБРИС обавештен дописом број: 011-00-00258/2015-06 од 06.10.2015.године. Такође, о томе је достављен извештај председнику Одбора за људска и мањинска права и равноправност полова Народне скупштине Републике Србије Меху Омеровићу, број: 06-00-00190/2015-06 од 15.12.2015. године.

По овлашћењу
број: 119-01-28/1/2016-02
од 10.02.2016. године

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

проф. др Зорана Лужанин